

Ongemakkelijk feit: minder ongelijkheid in de wereld is slecht voor het klimaat

Door [Arnout Jaspers](#) - 2 december 2023

Geplaatst in [Gelijkheid](#) - [Klimaat](#)

Het is weer 'weg met ons'-week in de westerse media, die traditioneel samenvalt met het begin van de jaarlijkse VN-klimaatconferentie. COP28 alweer.

Zeventigduizend klimaatalarmisten laten zich op andermans kosten op en neer vliegen naar Dubai: een geheel airconditioned, geheel op oliewinsten gebouwde stad, om vanuit een ongetwijfeld adembenemend luxe conferentiecentrum aan de wereld uit te leggen dat we nu moeten stoppen met fossiel. Wat voor een groot deel van die wereld betekent dat de welvaart die die zeventigduizend vanzelfsprekend vinden, aan hen voorbij zal gaan.

Ondertussen heeft klimaatactiegroep CarbonBrief uitgerekend dat Nederland de grootste CO2-uitstoter ter wereld is. Wablief? Zo'n klein land, hoe kan dat nou?

Is de historische schuld van de Britten niet veel groter?

CarbonBrief: 'Gewogen naar inwonertal'. Oké, dus per persoon zou Nederland de grootste uitstoter zijn. Maar hoe kan dat dan? Nederland zit wat dat betreft dacht ik stevig in de middenmoot, ver onder bijvoorbeeld de Verenigde Staten en Australië.

CarbonBrief: 'Historische bijdragen worden ook meegenomen'. Oké, dus alle uitstoot in Nederland sinds het begin van de industriële revolutie wordt meegenomen. De CO2 die de Uiver in 1934 op weg naar Batavia uitstootte, behoort tot mijn erfschuld.

Ongemakkelijk feit: minder ongelijkheid in de wereld is slecht voor het klimaat

Maar dan snap ik het nog niet, want de industriële revolutie begon in Groot-Brittannië. Zij stoten al een jaar of vijftig langer fossiele CO₂ uit dan Nederland, dus hun historische schuld moet toch groter zijn? Bovendien is algemeen bekend, dat de VS verreweg de grootste historische CO₂-schuld heeft van alle landen.

CarbonBrief: 'Ook de koloniale bijdragen worden meegenomen'. Oké, dus ook alle historische uitstoot in de koloniën van een westers land worden aan dat land toegewezen? Tja, en de VS hadden bijna geen koloniën, dus dan zitten wij met ons relatief enorme Nederlands-Indië natuurlijk wel vooraan in de beklagdenbank.

Maar toch - sorry sorry - snap ik het nog steeds niet helemaal. Want tijdens de koloniale periode was er toch nauwelijks industrie of gemotoriseerd transport in Nederlands-Indië?

CarbonBrief: 'Ook veranderd landgebruik wordt meegenomen'. Oké, dus op elk moment dat in de koloniale periode, waar ook maar in onze Gordel van Smaragd door een inlander een boom werd omgehakt of een rijstveld aangelegd, was dat weer ettelijke tonnen CO₂-uitstoot voor Nederland anno 2023 erbij.

22 gigaton CO₂ aan koloniale erfschuld

Dat hebben die paar duizend Nederlandse bestuurders in een archipel met duizenden eilanden en miljoenen autochtone inwoners allemaal op hun geweten. Weet je dat ik nu pas begin te snappen, waarom die koloniale bestuurders het toen vaak hadden over *the white man's burden*? Het lijkt wel of ze toen al zagen, dat Nederlands-Indië hun achterkleinkinderen ging opzadelen met 22 gigaton CO₂ aan koloniale erfschuld!

Wie deze week ook weg moeten, dat zijn alle mensen met een inkomen hoger dan 120.000 euro, want die behoren tot de mondiale top één procent-verdieners, en die verwoesten de wereld met hun CO₂-emissies. Zegt ontwikkelingsorganisatie Oxfam International.

Alle leden van de Tweede Kamer verdienen meer dan 120.000 euro. De directeur van Oxfam Novib verdient ruimschoots meer dan dat. Allemaal behoren zij dus tot deze categorie van 77 miljoen asociale grootverdieners.

Het onbehagen over obscene rijkdom is begrijpelijk

In het Oxfam-rapport *Climate equality: a planet for the 99%* worden die één procent-topverdieners neergezet als een parasitaire kaste die hun rijkdom gestolen hebben van de allerarmsten. Het herverdelen van die rijkdom zou niet alleen de ongelijkheid, maar op miraculeuze wijze ook het klimaatprobleem oplossen. Want zo hoort dat tegenwoordig: alle grote wereldproblemen zijn intersectioneel. Het klimaat is niet te redden zonder gelijktijdig een rechtvaardige wereld te scheppen.

Het onbehagen over de obscene rijkdom van sommige wereldbewoners is heel begrijpelijk, temeer

Ongemakkelijk feit: minder ongelijkheid in de wereld is slecht voor het klimaat

daar die miljardairs nogal eens Russische oligarchen, Afrikaanse dictators of leiders van Hamas zijn – criminelen dus. En het zou zo'n fijn Robin Hood-sprookje zijn, als we het klimaat konden redden door die types hun miljarden af te pakken en die onder de allerarmsten te verdelen. Maar die paar dozijn miljardairs hebben veel te weinig geld om echt het verschil te maken, dat moet toch komen van de 77 miljoen mensen met een inkomen boven de 120.000 euro.

Het rapport van Oxfam staat bol van schrille, populistische kreten die moeten bewijzen hoe door en door slecht die top één procent is: de door hen veroorzaakte CO₂-uitstoot zou de komende decennia 1,3 miljoen hittedoden veroorzaken, en hun uitstoot in de periode 1990-2019 zou equivalent zijn aan het 'verwoesten van de oogsten van mais in de EU, graan in de VS, rijst in Bangladesh en sojabonen in China van het afgelopen jaar'. Zulke berekeningen zijn puur modellenfetisjisme, te zot om los te lopen, en die negeer ik nu maar.

Veel belangrijker is: het verminderen van de ongelijkheid in de wereld is in principe juist slecht voor het klimaat. Iemands CO₂-uitstoot neemt namelijk niet evenredig toe met het inkomen, maar veel langzamer. In technische taal: de elasticiteit van de relatie tussen inkomen en uitstoot [is kleiner dan één](#).

Ter illustratie: wat heeft een grotere CO₂-voetafdruk, een Gucci-handtas van 30.000 euro of twintig scooters van 1500 euro? Die handtas wordt aangeschaft door een multimiljonair, maar die twintig scooters door, zeg, twintig modale Indonesiërs die hem hard nodig hebben om naar hun werk te gaan.

Dit is natuurlijk een extreem voorbeeld, maar heel algemeen geldt: hoe hoger je inkomen, hoe meer je in totaal uitstoot, maar je uitstoot per uitgegeven euro daalt. Iemand met een inkomen van een miljoen euro per jaar (=100 x 10.000) genereert niet honderd keer zo veel uitstoot als iemand met een inkomen van 10.000 euro, maar slechts tien keer zo veel. Andersom: als dat miljoen eerlijk verdeeld wordt over honderd mensen die nog niets hadden, genereren hun uitgaven tien keer zo veel uitstoot als wanneer die miljonair dat in zijn eentje verbrast.

De CO₂-uitstoot per hoofd van miljardairs is irrelevant

Wiskundig komt het erop neer, dat de uitstoot ongeveer evenredig oploopt met de wortel uit het inkomen. Oxfams rapport negeert dit, en doet alsof CO₂-uitstoot recht evenredig oploopt met het inkomen. Dan zou het dus qua uitstoot geen nadeel zijn om geld van de rijken te verdelen onder de armen, maar qua klimaat schiet je er nog niks mee op. Oxfam overschreeuwt dat door van leer te trekken tegen de privéjets, superjachten en exorbitante CO₂-uitstoot per hoofd van miljardairs. Dat klopt op zich, maar is irrelevant voor het klimaatprobleem, omdat het er zo extreem weinig zijn.

Daar komt nog bij, dat Oxfam geen onderscheid maakt tussen consumptieve uitgaven en investeringen. De één procent besteedt zijn geld voor zeventig procent aan investeringen, zoals aandelen in bedrijven. De uitstoot die je kunt toerekenen aan die investeringen is volgens Oxfam ook de schuld van de één procent, wat natuurlijk discutabel is. Voor aandelen in een wapenfabriek is dat nog tot daar aan toe, maar er zijn legio bona fide bedrijven die nut hebben voor de maatschappij.

Ongemakkelijk feit: minder ongelijkheid in de wereld is slecht voor het klimaat

Al zou je de één procent hun aandelen afpakken en die verdelen onder de minder kapitaalkrachtigen, dan nog zouden die bedrijven en hun uitstoot gewoon blijven bestaan. Omdat ze iets produceren wat de maatschappij nodig heeft. Zoals kunstmest, of kleding, of kerncentrales. Of goedkope scooters.

Wetenschapsjournalist [Arnout Jaspers](#) schreef [De Stikstoffuik](#), het boek dat ontleedt hoe Nederland in de handen van activistische ecologen raakte en zichzelf zo als enige land ter wereld een 'stikstofcrisis' bezorgde. Jaspers publiceert iedere zaterdag zijn column in Wynia's Week.

Wynia's Week wordt mogelijk gemaakt door de vrijwillig betaalde abonnementen van de lezers, kijkers en luisteraars. Doet u al mee? Doneren aan Wynia's Week kan [HIER](#). Hartelijk dank!